

Archeologienota: Het project aan de Kempenlaan 15 te Keerbergen, Vlaams-Brabant

Annelies De Raymaeker
Willem De Cuyper

Tienen, 2021
Studiebureau Archeologie bv

Archeologienota: Het project aan de Kempenlaan 15 te Keerbergen, Vlaams-Brabant

**Annelies De Raymaeker
Willem De Cuyper**

**Tienen, 2021
Studiebureau Archeologie bv**

Colofon

Archeologienota: Het project aan de Kempenlaan 15 te Keerbergen, Vlaams-Brabant
--

Initiatiefnemer:	MVprojecten
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker, Willem De Cuyper
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2021, Studiebureau Archeologie

Hoofdstuk 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2021G260
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 5581 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148) Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Gemeente Keerbergen, Kempenlaan 15 (Fig. 2.1 en 2.2) Bounding box: punt 1: x = 168 685, y = 188 359 punt 2: x = 168 767, y = 188 498 Keerbergen, afd. 1, sectie B , perceel 242T en 242V (Fig. 2.3)
Relevante termen³⁴:	Bureauonderzoek, metaaltijden, volle middeleeuwen, late middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, Wereldoorlog II
Bebouwde zones:	Beide percelen zijn momenteel bebouwd en deels verhard

³⁴ <https://thesaurus.onroerendergoed.be>

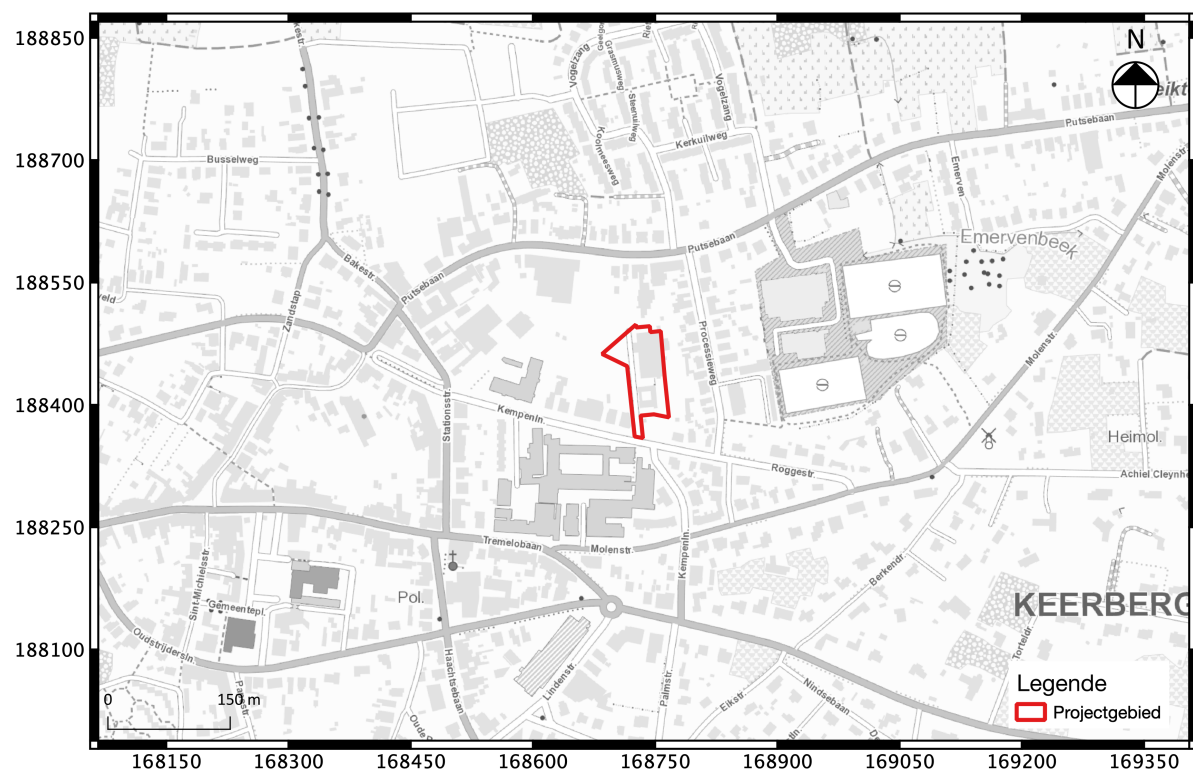

Fig. 2.1: Weergave van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.

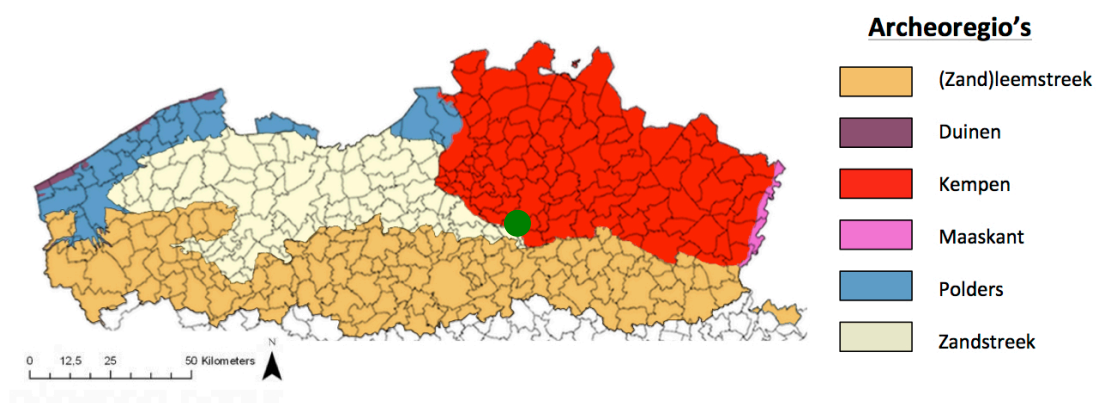
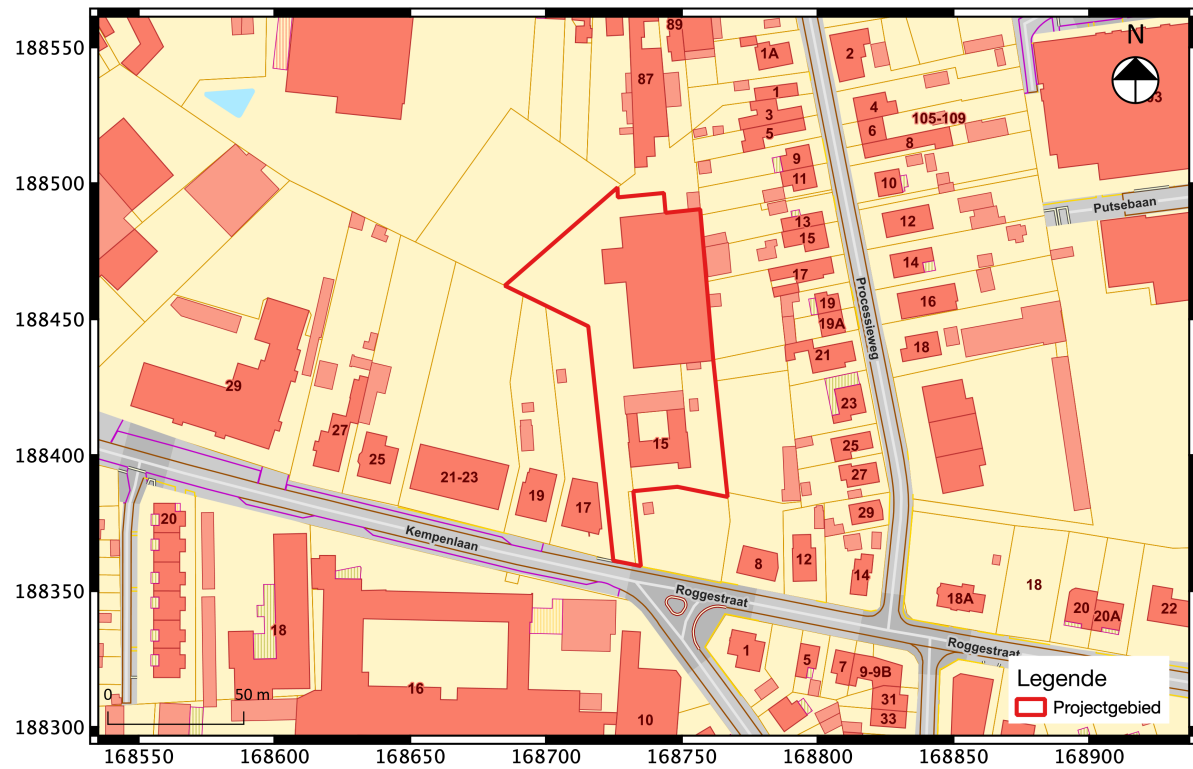

Fig. 2.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.³⁵

³⁵ <https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

2.2 Gemotiveerd advies

Het plangebied is gelegen aan de Kempenlaan 15 te Keerbergen, Vlaams-Brabant. In de nabije omgeving (binnen een straal van een kilometer) konden drie beken worden opgemerkt. Een eerste, de Vrouwvliet, stroomt op ongeveer 550 meter ten noorden van het projectgebied. De Emervensbeek situeert zich op ongeveer 300 meter ten oosten van het projectgebied. Tenslotte kon de Spuibek op ongeveer 700 meter ten westen van het projectgebied worden waargenomen. Op basis van het digitaal hoogtemodel kon worden vastgesteld dat het projectgebied is gelegen op een hoogte tussen de 9-11 meter TAW. Op basis van de terreinprofielen kon worden geconcludeerd dat het terrein een afhellend verloop kent in noordelijke richting.

Op basis van de Tertiair geologische kaart, kon worden vastgesteld dat het projectgebied is gelegen in de overgangszone van de Formatie van Zelzate en de Formatie van St. Huibrechts Hern. Beide Formaties worden gekenmerkt door een fijn glauconiethoudend zand met klei. De quartaire afzettinglagen worden opge maakt door type 3. In de eerste plaats komen hier eolische lagen voor. Onder deze eolische lagen komen fluviatiele afzettinglagen van het Laat-Pleistoceen voor. De bodemkaart toont voor het projectgebied een Zcm-bodemserie. Dit zijn matig natte zandgronden met een diepe antropogene A-horizont. Doorgaans worden deze gronden benoemd als plaggenbodems.

De historische studie wees uit dat een eerste vermelding van Keerbergen kan worden geplaatst in 1036. Voorts kon worden vastgesteld dat Keerbergen in de loop der eeuwen diverse keren van eigenaar is veranderd. In de Tweede Wereldoorlog was er een Amerikaans commandocentrum gevestigd in het centrum. Tenslotte kon worden vastgesteld dat Keerbergen was gelegen op de KW-linie. De cartografische studie wees uit dat het terrein steeds onbebouwd is gebleven. De Ferrariskaart (ca. 1777) toont een agrarische invulling van het terrein. Op de Poppkaart werd de hedendaagse Kempenlaan benoemd als 'Peerdekerckhofstraet'. Op basis van de analyse van de recente luchtfoto's kon worden geconcludeerd dat de huidige bebouwing met bijhorende verhardingen kan worden geplaatst in de periode 1979-1990. De serre tegen de oostkant van het woonhuis werd gebouwd in 1995. In de daaropvolgende jaren konden geen noemenswaardige veranderingen op het terrein worden vastgesteld. Qua archeologie in de omgeving, bevatte de Centraal Archeologische Inventaris bewoningssporen uit de metaaltijden/Romeinse tijd, de volle/late middeleeuwen en de nieuwe/nieuwste tijd. Er werden geen waarden uit de steentijdperiode opgenomen.

Op basis van de landschappelijke gegevens kan een lage verwachting voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites worden vooropgesteld. Het terrein is namelijk niet echt gelegen in een zogenaamde gradiëntzone voor het aantreffen van dergelijke sites. Er kan wel een theoretische verwachting worden opgesteld voor het aantreffen van archeologische waarden vanaf de metaaltijden tot en met de Tweede Wereldoorlog. De aanwezigheid van een plaggendeek kan voor een bewaring van eventuele archeologische sporen hebben gezorgd. De analyse van de CAI wees uit dat in de omgeving reeds sites van de metaaltijden, de volle/late middeleeuwen en de nieuwe/nieuwste tijd werden aangetroffen. De historische studie wees uit dat Keerbergen een zekere activiteit had tijdens de volle middeleeuwen en dat het dorp was gelegen op de KW-linie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er wordt echter een lage verwachting opgesteld voor het aantreffen van historische bebouwing aangezien het historisch kaartmateriaal geen bebouwing toont binnen de contouren van het projectgebied.

Op basis van het booronderzoek kon worden vastgesteld dat een Ap-horizont aanwezig is van ca. 40cm tot 85cm diep. Deze Ap-horizont heeft een donker bruinrijze kleur. Enkel bij boring 3 werden enkele stukjes bouwceramiek aangetroffen. Deze Ap-horizont bestond uit een zeer los zand. De overgang naar de volgende laag was zeer abrupt en duidelijk zichtbaar. Het archeologisch vlak situeerde zich

rechtstreeks onder deze horizont. Er werden tijdens het onderzoek geen verstoorde zones waargenomen.

De geplande werken omvatten in eerste instantie de sloop van de bestaande bebouwing en verhardingen. In de plaats worden twee appartementsblokken ingepland. Deze worden voorzien van een ondergronds parkeergarages die op een diepte van ca. 3m zal worden aangelegd. De inrit tot deze parkeergarage komt aan de oostelijke zijde van de appartementsblokken te liggen en zal vertrekken vanaf de Kempenlaan. Binnen de contouren van het projectgebied situeert deze inrit zich, langs de ganse lijn, op een diepte van 3m onder het maaiveld. Beide blokken worden tevens voorzien van een nieuwe ondergrondse riolering en ondergrondse putten voor afvalwater en regenwater (ten westen van de appartementsblokken). De riolering zal onder de oprit worden aangelegd om op deze manier aansluiting te maken op de straatriolering. De nieuwe riolering komt in de plaats van de bestaande. Rondom de appartementsblokken worden kleine ingrepen zoals de aanleg van grindwegen, de aanplanting van bomen en grasruimtes en de plaatsing van kleine fietsstallingen voorzien (Fig. 2.5 – Fig. 2.6).

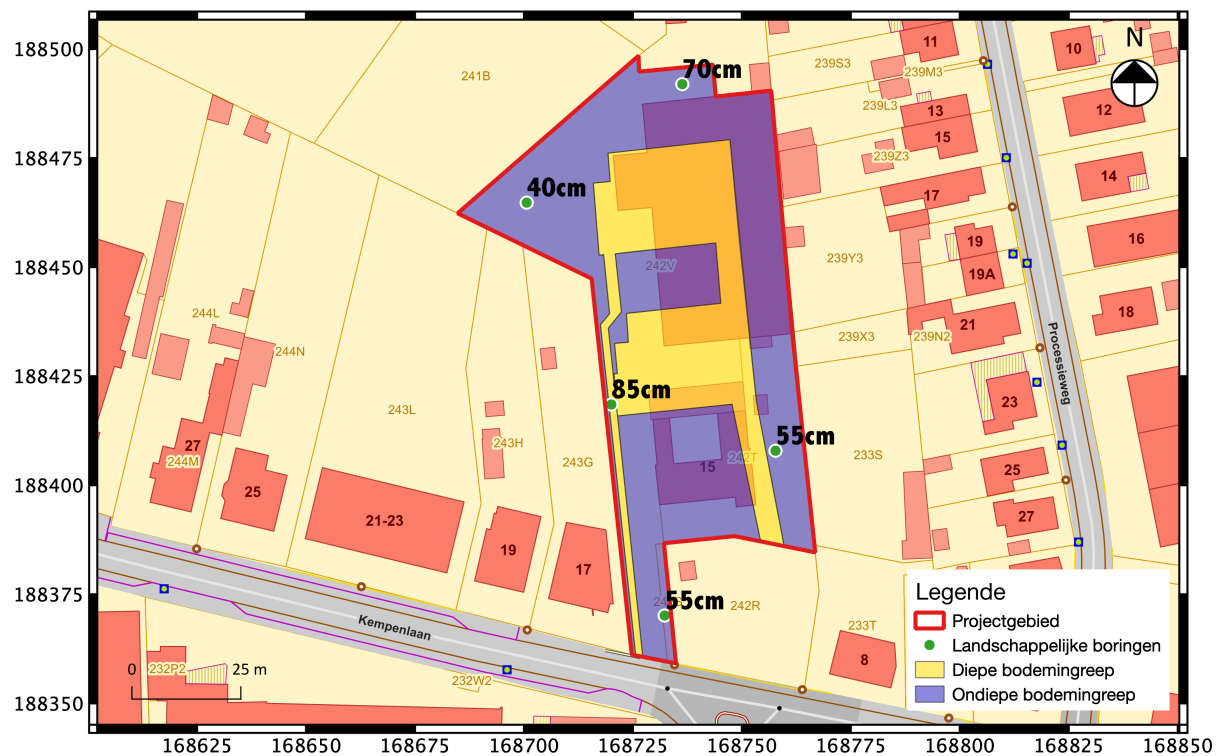

Fig. 2.5: Overzicht van de diepe en de ondiepe bodemingrepen met de diepte van het archeologisch vlak per specifieke locatie, geprojecteerd op de kadasterkaart.

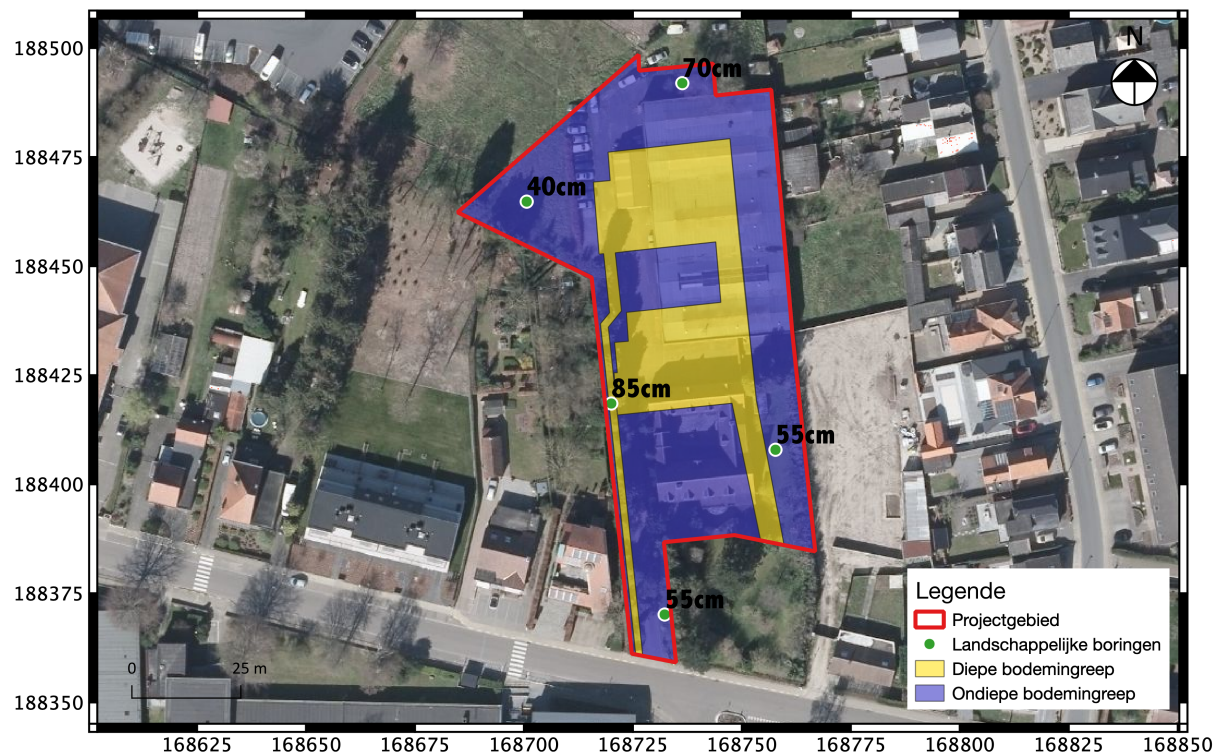

Fig. 2.6: Overzicht van de diepe en de ondiepe bodemingrepen met de diepte van het archeologisch vlak per specifieke locatie, geprojecteerd op de recente luchtfoto.

Op basis van de geleverde informatie van de initiatiefnemer, kan worden gesteld dat de woning en de loods niet werden voorzien van een kelder, maar dat alles werd gebouwd op een vloerplaat (tot zeker -80cm onder het maaiveld vorstvrij gefundeerd) en onder de bestaande verhardingen tot op -1m onder het maaiveld steenpuin zou zitten. De ruimte tussen de loods en het woonhuis werd verhard en werden drie ondergrondse mazouttanks van elk 5000 liter geplaatst. Ten westen van de loods en het woonhuis werd een goot geplaatst die fungeert als afwatering. Op basis van een plan van de bestaande toestand kon worden afgeleid dat de in het noordelijke deel van de loods een smeerput werd aangelegd. Uit deze uiteenzetting kan worden geconcludeerd dat de bodem ter hoogte van bovengenoemde locaties in het verleden werd verstoord en hier dus geen archeologische waarden meer kunnen worden verwacht, tenzij mogelijk aanwezige geïsoleerde diepere sporen zoals bijvoorbeeld waterputten (Fig. 2.7 – Fig. 2.8).

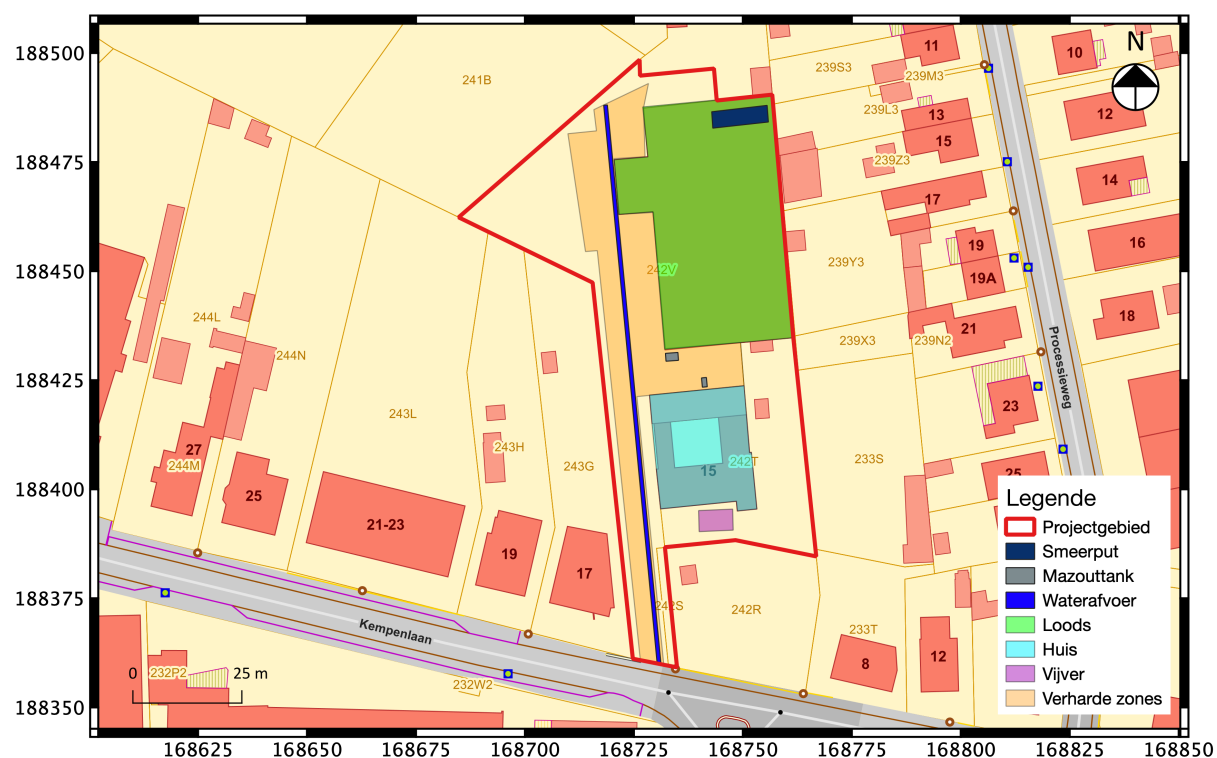

Fig. 2.7: Weergave van de verstoorde zones, geprojecteerd op de kadasterkaart.

Fig. 2.8: Weergave van de verstoorde zones, geprojecteerd op de recente luchtfoto.

De controleboringen hebben uitgewezen dat het archeologisch vlak in de niet-verstoorde zones zich op een diepte tussen ca. 40cm en ca. 85cm situeert. Op basis van Fig. 2.9, kan worden geconcludeerd dat de ondiepe bodemingrepen (terreinaanleg, 20-25cm diep) voornamelijk in de onverstoorde zones zullen plaatsvinden. Op basis van de resultaten van het booronderzoek kan worden gesteld dat het archeologisch vlak veelal diep genoeg ligt en dat het niet overal wordt bedreigd door de geplande werken. Bovendien is deze zone versnipperd.

Voorts kon worden vastgesteld dat de geplande diepe bodemingrepen (de eigenlijke bouwwerken) voornamelijk zullen plaatsvinden in een reeds verstoorde zone (minstens tot op vorstvrij diepte, ca. 80 cm onder maaiveld). Verder archeologisch onderzoek op deze locaties is dus ook niet aangewezen. Op basis van bovenstaande uiteenzetting wordt een negatief advies voor verder archeologisch onderzoek verstrekt en wordt het terrein vrijgegeven.

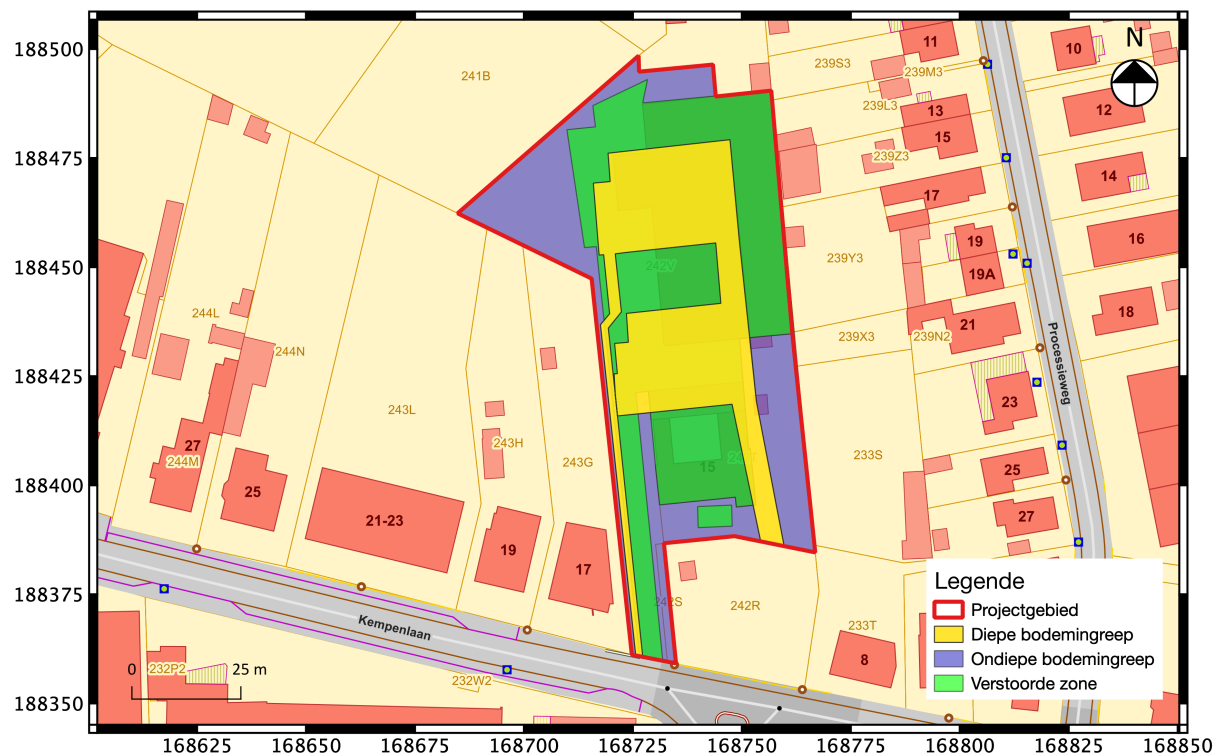

Fig. 2.9: Synthesekaart geplande werken met verstoorde zone.

2.2.1 Aanleiding van het vooronderzoek

De geplande werken omvatten in eerste instantie de sloop van de bestaande bebouwing en verhardingen. In de plaats worden twee appartementsblokken ingepland. Deze worden voorzien van een ondergronds parkeergarage die op een diepte van ca. 3m zal worden aangelegd. De inrit tot deze parkeergarage komt aan de oostelijke zijde van de appartementsblokken te liggen en zal vertrekken vanaf de Kempenlaan. Binnen de contouren van het projectgebied situeert deze inrit zich, langs de ganse lijn, op een diepte van 3m onder het maaiveld. Beide blokken worden tevens voorzien van een nieuwe ondergrondse riolering en ondergrondse putten voor afvalwater en regenwater (ten westen van de appartementsblokken). De riolering zal onder de oprit worden aangelegd om op deze manier aansluiting te maken op de straatriolering. De nieuwe riolering komt in de plaats van de bestaande. Rondom de appartementsblokken worden kleine ingrepen zoals de aanleg van grindwegen, de aanplanting van bomen en grasruimtes en de plaatsing van kleine fietsstallingen voorzien (max. bodemingreep tussen 20-25cm diep).

2.2.2 Resultaten van het bureauonderzoek

Het plangebied is gelegen aan de Kempenlaan 15 te Keerbergen, Vlaams-Brabant. Op basis van de bureaustudie kon een archeologische verwachting worden opgesteld voor het aantreffen van archeologische waarden vanaf de metaaltijden tot en met de Tweede Wereldoorlog. De op de bodemkaart gekarteerde pluggenbodem kan voor een bewaring van eventuele sporen hebben gezorgd. De reeds uitgevoerde onderzoeken in de omgeving hebben reeds resultaten opgeleverd van waarden uit deze periodes. Er werd een eerder lage verwachting vooropgesteld voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites aangezien het projectgebied niet is gelegen in een gradiëntzone. De Centraal Archeologische Inventaris gaf verder ook geen notie van dergelijke waarden in de nabije omgeving.

Op basis van uitgevoerde controleboringen kon worden vastgesteld dat het archeologisch vlak zich op een diepte van ca. 40cm – 80cm bevindt. De analyse van de geplande werken wezen uit dat de ondiepe bodemingrepen (terreinaanleg, 20-25cm diep) het archeologische vlak niet overal zullen raken. Bovendien is deze zone versnipperd wat kenniswinst belemmert. Voorts kon worden vastgesteld dat de geplande diepe bodemingrepen (de eigenlijke bouwwerken, tot 3m diep) zich voornamelijk zullen situeren in een reeds verstoorde bodem (minstens tot op vorstvrije diepte , ca. 80 cm onder maaiveld). Op basis van deze afwegingen werd het advies tot de vrijgave verstrekt.

2.3 Programma van maatregelen

Omwillen van het ontbreken van een potentieel op nuttige kenniswinst wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd. Er wordt bijgevolg ook geen programma van maatregelen opgesteld.

Bij vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4 van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap.”